

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Monikę Falej.

(-) Rafał Adameczyk; (-) Magdalena Biejat; (-) Agnieszka Dziemianowicz-Bąk; (-) Monika Falej; (-) Arkadiusz Iwaniak; (-) Maciej Konieczny; (-) Maciej Kopiec; (-) Katarzyna Kotula; (-) Katarzyna Kretkowska; (-) Anita Kucharska-Dziedzic; (-) Wanda Nowicka; (-) Joanna Scheuring-Wielgus; (-) Anita Sowińska; (-) Jan Szopiński; (-) Krzysztof Śmiszek; (-) Tadeusz Tomaszewski; (-) Tomasz Trela; (-) Katarzyna Ueberhan; (-) Marcelina Zawisza.

Ustawa

z dnia... 2023 r.

o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej

Art. 1. W ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 po ust. 6 dodaje się ust. 7 w brzmieniu: „7. Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego może odbywać się za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość oraz poza lokalem punktu. Do świadczenia pomocy stosuje się odpowiednio przepisy mające zastosowanie do osób, o których mowa w art. 8 ust. 8 ustawy. Przepisu art. 4 ust. 2 nie stosuje się.”;
- 2) uchyla się art. 28a.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

1. Cel i potrzeba wydania ustawy. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma zostać unormowana

Ustawą z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2¹ dokonano zmian w ustawie o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej² (dalej „ustawa”) polegających m.in. na umożliwieniu w przypadku obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo wprowadzenia stanu nadzwyczajnego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość oraz poza lokalem punktu (art. 28a ustawy). Do czasu wprowadzenia ww. zmiany pomoc mogła być świadczona jedynie podczas osobistej wizyty w punkcie. Wyjątek stanowiła pomoc skierowana do osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogły stawić się w punkcie osobiście oraz do osób doświadczających trudności w komunikowaniu się. Z analizy dokonanej przez Ministra Sprawiedliwości wynika, że w 2021 r. spośród 388 891 porad, 171 526 z nich zostało udzielonych w formie telefonicznej. W ocenie Ministra Sprawiedliwości „wspieranie standardowych form świadczenia pomocy (tzw. trybu stacjonarnego) przez niestandardowy (tzw. trybu zdalnego), a także ułatwienie dostępu do tego drugiego bez konieczności spełniania przesłanek z art. 28a, może być bardzo korzystne dla beneficjentów pomocy prawnej”³. Należy zgodzić się z opinią Ministra Sprawiedliwości. Przedstawione wyżej dane wydają się być wystarczającą podstawą, aby zmienić obecnie obowiązujące przepisy i umożliwić korzystanie z nieodpłatnej pomocy prawnej

¹ Ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U., poz. 875 ze zm.).

² Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz.U. 2021, poz. 945 t.j.).

³ Ocena Ministra Sprawiedliwości z realizacji zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej za 2021 rok z dnia 28 czerwca 2022 r., s. 39, <https://www.gov.pl/web/nieodplatna-pomoc/ocena-ministra-sprawiedliwosci-z-realizacji-zadan-za-2021-r> (28.07.2022 r.).

i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego również w formie zdalnej (jako równorzędnej do stacjonarnej formy świadczenia pomocy) nie tylko w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo wprowadzenia stanu nadzwyczajnego. Powyższe rozwiązanie niewątpliwie przyczyni się do zwiększenia dostępności świadczeń. Przedstawiona propozycja spotyka się z powszechną akceptacją ze strony organizacji pozarządowych (organizacje pozarządowe prowadzą połowę punktów pomocy). W literaturze również dostrzeżono przedmiotowy problem i formułowane są postulaty *de lege ferenda* w tym zakresie⁴.

2. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

W proponowanej ustawie uchyla się przepis przejściowy zawarty w art. 28a. Jednocześnie proponuje się dodanie nowego przepisu w art. 4. Zgodnie z nim udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego może odbywać się za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość oraz poza lokalem punktu.

Proponuje się wejście w życie ustawy po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

3. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne. Finansowanie

Proponowana ustawa ustabilizuje stosunki społeczne w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej. Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego będzie mogło odbywać się za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość oraz poza lokalem punktu także po ustaniu okresu zagrożenia epidemicznego. Usprawni to również obrót gospodarczy oraz pewność systemu prawnego.

⁴ D. Daniluk, *Zmiany regulacji prawnych dotyczących nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w związku z pandemią wirusa SARS-CoV-2*, „Przegląd Legislacyjny” 2022, nr 1, s. 151.

Proponowana ustawa nie pociąga za sobą dodatkowych wydatków z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Nie wywołuje również dodatkowych kosztów w innych podmiotach.

4. Założenia podstawowych aktów wykonawczych

Projekt nie przewiduje upoważnień do wydania aktów wykonawczych.

5. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej albo oświadczenie, że przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej. Oświadczenie o zgodności z Konstytucją RP

Projektowana ustawa nie jest objęta prawem Unii Europejskiej i nie wymaga notyfikacji do właściwych instytucji unijnych. W ocenie wnioskodawcy projektowana ustawa jest zgodna z Konstytucją RP

6. Wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców

Wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

7. Konsultacje społeczne

Projekt nie był poddany konsultacjom, ale uwzględnia postulaty przekazane przez zainteresowane środowiska.

Warszawa, 26 kwietnia 2023 r.

BAS-WAPEiM-773/23

SEJMU
Lp. DS. 1120, 155, 2023
27.04.2023

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Monika Falej)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej¹ (dalej: ustawa).

Nowelizacja dotyczy zasad udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Zgodnie z proponowaną ustawą udzielanie pomocy oraz świadczenie poradnictwa będą mogły odbywać się za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość oraz poza lokalem punktu udzielania pomocy. Do świadczenia pomocy będą stosowane odpowiednio przepisy mające zastosowanie do osób, o których mowa w art. 8 ust. 8 ustawy. Przepis art. 4 ust. 2 nie będzie stosowany (dodawany ust. 7 w art. 4 ustawy).

W obowiązującym stanie prawnym udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego może odbywać się za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość oraz poza lokalem punktu jedynie w przypadku obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo wprowadzenia stanu nadzwyczajnego (art. 28a ustawy). Nowelizacja przewiduje uchylenie tego przepisu.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-4P.020.92.4.2023

Data wpływu 27.04.2023

¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 945.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy
Prawo Unii Europejskiej nie reguluje kwestii zawartych w przepisach opiniowanego projektu.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Kwestie stanowiące przedmiot projektu ustawy nie są regulowane prawem Unii Europejskiej.

4. Konkluzje

Przedmiot poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej nie jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Autor:

Konrad Kuszel

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

weryfikacja: Ziemowit Cieślak

Akceptował:

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 26 kwietnia 2023 r.

BAS-WAPEiM-774/23

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

DS.1620.155.2023 (2)
27.04.2023

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Monika Falej) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a ust. 1 regulaminu Sejmu

Projekt przewiduje zmianę ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej¹ (dalej: ustawa).

Nowelizacja dotyczy zasad udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Zgodnie z proponowaną ustawą udzielanie pomocy oraz świadczenie poradnictwa będą mogły odbywać się za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość oraz poza lokalem punktu udzielania pomocy. Do świadczenia pomocy będą stosowane odpowiednio przepisy mające zastosowanie do osób, o których mowa w art. 8 ust. 8 ustawy. Przepis art. 4 ust. 2 nie będzie stosowany (dodawany ust. 7 w art. 4 ustawy).

W obowiązującym stanie prawnym udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego może odbywać się za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość oraz poza lokalem punktu jedynie w przypadku obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego, stanu epidemii albo wprowadzenia stanu nadzwyczajnego (art. 28a ustawy). Nowelizacja przewiduje uchylenie tego przepisu.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów, które mają na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-4P.020.92.5.2023
27.04.2023

Data wpływu

¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 945.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej **nie stanowi projektu ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Konrad Kuszel

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

weryfikacja: Ziemowit Cieślik

Akceptował:

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

SĄD NAJWYŻSZY
Rzeczypospolitej Polskiej

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

Warszawa, 15 maja 2023 r.

BSA II.021.30.2023

Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 28 kwietnia 2023 r., SPS-WP.020.92.7.2023, uprzejmie informuję, że Sąd Najwyższy działając na podstawie art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1904) nie zgłasza uwag do *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej*, albowiem projektowany akt prawny nie jest aktem normatywnym, na podstawie którego orzekają i funkcjonują sądy powszechne, jak również nie ma on wpływu na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego.

Z poważaniem,

dr hab. Małgorzata Manowska

/pismo podpisane podpisem elektronicznym/

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. *SPS-WP-020.92.7.2023*

Data wpływu *22.05.23*

SEKRETARIAT ZŁOY SZEFA KS

L.dz. *DS.175.224.2023*

Data wpływu *19.05.2023*